

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Албена Керековска, д.м.

Факултет по обществено здравеопазване

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна,

член на Научно жури съгласно Заповед № Р-109-204/02.05.2018г. на Ректора на
Медицински университет - Варна

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност *“Доцент” в област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“, професионално направление „7.1. Медицина“, по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”* за нуждите на Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“ към Факултет по обществено здравеопазване на Медицински университет - Варна, публикуван в ДВ бр. 24 от 16.03.2018г.

В обявения конкурс участва един кандидат – д-р **Десислава Иванова Ванкова, д.м.**

Кандидатът е представил всички необходими документи за участие в конкурса, съответстващи на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна.

Със заповед № Р-109-371 от 20.06.2018г. на Ректора на Медицински университет – Варна съм определена да изготвя становище.

Кратки данни за кариерното развитие на кандидата

Д-р Десислава Ванкова придобива образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Медицина“ в Медицински университет – Варна през 1993г. През 1999г. тя завършва международна магистърска програма по обществено здравеопазване към Мاستрихтски университет, Холандия. През 2001г. придобива специалност по „Социална медицина и организация на здравеопазването“. През 2013г. д-р Ванкова успешно защитава дисертационен труд към Медицински университет - Варна на тема *„Качество на живот, свързано със здравето в общността“* и придобива образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“.

Трудовия си стаж започва през 1994г. като лекар-ординатор във Вътрешно отделение на Общинска болница в гр. Малко Търново. В периода до 2001г. последователно работи като лекар в Център за спешна медицинска помощ, участъков терапевт и епидемиолог. От 2001г. до 2015г. работи в сферата на фармацевтичния бизнес към *Глаксо Смит Клайн - България*, където достига до позицията “мениджър ключови клиенти”.

Академичната си кариера стартира през 2000г. като хоноруван преподавател към Катедра “Социална медицина и организация на здравеопазването” към ФОЗ на Медицински университет – Варна. През 2015г. започва работа като хоноруван асистент, а след спечелен конкурс, през 2016г. година заема длъжност “главен асистент” към същата катедра. От 2015г. и до момента е ръководител на Отдел “Академична организация за клинични проучвания” към МУ – Варна.

Проведените квалификационни курсове за продължаващо обучение и краткосрочни специализации, както в страната, така и в чужбина, допълнително допринасят за професионалното развитие на кандидатката и я формират като добре подготвен и модерно мислещ професионалист, експерт, преподавател и изследовател. Основните насоки на нейното

следдипломно обучение и квалификация са в областта на фармацията и фармацевтичния мениджмънт, съвременната епидемиология и клиничните проучвания, количествените и качествени методи на изследване в медицината и общественото здравеопазване, историята на медицината, оценката на здравните технологии, алтернативните и комплементарни методи на преподаване и лечение.

Член е на международни и национални научни, неправителствени и професионални организации, сред които: European Public Health Association, Българска асоциация по общественото здраве; Българското научно дружество по общественото здраве; Сдружение „Обществено Здравеопазване – 99“ и Български лекарски съюз.

Д-р Десислава Ванкова е член на редакционната колегия на научното списание „Асклепий“, издание на Българското дружество по история на медицината и на Балканската асоциация по история и философия на медицината. Рецензент е на публикации в *BMC Public Health*.

Има отлична чуждоезикова подготовка - владее и използва свободно в професионалната си дейност английски и руски езици.

Обща характеристика на научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата

Приложените за участие в конкурса публикации и справки доказват висока научна продуктивност на кандидатката – в изследователски, публикационен и приложен аспект. За участие в настоящия конкурс са приложени **общо 42 научни труда** - плод на цялостната ѝ научно-изследователска дейност, разпределени по видове както следва:

- Дисертационен труд, представен с автореферат;
- Монографичен (хабилитационен) труд – 1 брой;
- Пълнотекстови научни публикации – общо 35 броя, от които:
 - ✓ 23 - в периодични списания (4 от които международни);
 - ✓ 12 - в сборници (4 от които международни);
- Участия в научни форуми с публикувани резюмета – общо 4 броя, 2 от които в чужбина;
- Учебно помагало – 1 брой (самостоятелен автор).

Всички публикации са коректно описани и приложени в пълен обем към материалите за конкурса. Общо 7 научни труда – дисертационен труд, 4 пълнотекстови публикации и 2 участия в научни форуми - са свързани с процедурата за присъждане на ОНС „Доктор“. Доказан е висок личен принос в научните разработки и публикации на кандидатката, която е самостоятелен или първи автор в 59% от всички трудове.

Основните тематични насоки в научноизследователската дейност и в научните приноси на д-р Ванкова са в областта на научната специалност на обявения конкурс, и могат да бъдат обособени в следните направления:

- Качество на живот и здраве;
- Здраве и общност, с акцент върху социалния капитал;
- Възрастните хора и общественото здравеопазване;
- Образование и научни изследвания (методология и наукометрия);
- Оценка на здравните технологии.

В допълнение, „История на медицината“ като изследователска област, е интегрирана и в петте приоритетни области, по които е работила д-р Ванкова.

Трудовете на кандидата са публикувани в утвърдени научни издания в чужбина и у нас. Д-р Ванкова има публикации в реферирани национални и международни научни списания, като: *Health Promotion International, European Journal of Public Health, Internet Journal of Public Health Education, International Journal of Medicine and Pharmacy, Journal of Biomedical and*

Научните приноси са с преобладаващо оригинален характер – с теоретично, методологично и практико-приложно значение на национално и международно ниво.

Изследванията, свързани с оценка на субективното здраве, качество на живот, свързано със здравето и индикатори за позитивно здраве, заемат централно място в представените проучвания. За първи път в България се изследват свързано концепциите „качество на живот“, „промоция на здраве“, „детерминанти на здравето“, „общност“ и „социален капитал“. За първи път у нас е направено популационно изследване на здравното състояние на населението на нивото на общността чрез използване на инструментариум за оценка на качеството на живот, свързано със здравето. За първи път у нас се прилага инструментът *EQ-5D-3L-Въпросник за здравословното състояние*, изработен и валидиран от Европейската експертна група EuroQol. За първи път се прави анализ на влиянието на здравни детерминанти върху качеството на живот, свързано със здравето на нивото на общността. В монографичния труд е представено първо по рода си у нас комплексно изследване върху многопосочната роля на качеството на живот в медицината и общественото здравеопазване. Доказана е необходимостта качеството на живот, свързано със здравето, да присъства в оценката както на нови превантивни, лечебни технологии и клинични проучвания, така и при рутинното лечение на хронично болни лица. Принос с практико-приложен и методологичен характер е анализът на приложимостта на инструментариума за измерване качеството на живот в общественото здравеопазване и в медицинската практика. За първи път в България е използван интеркритериален анализ, за представяне на иновативно решение за анализ на качеството на живот.

Приложен е стандартизираният кратък генеричен въпросник на СЗО за оценка на качеството на живот WHOQOL-BREF при инвалидизирани пациенти и е доказана неговата приложимост в областта на трудово-експертната лекарска дейност. Създаденият и приложен оригинален инструмент за оценка на здравословното състояние и комфорта на пациентите, преминали през трансплантация на амниотична мембрана, доказва нуждата от проследяване на субективните критерии, свързани с усещанията на конкретния пациент.

За първи път в България е изследван социалният капитал като детерминанта на здравето.

Изследвани са качеството на живот при възрастните хора, както и връзката между промоцията на здраве и активното стареене.

Съществен приносен характер имат и проучванията в областта на образованието и методологията на научните изследвания в областта на общественото здравеопазване. Направен е обстоен обзор и SWOT-анализ на образованието в областта на общественото здраве в България. Оригинален принос с практическа значимост е създаденият и тестван иновативен модел на преподаване, предоставящ по-добра възможност за изява на обучаваните и разкриващ практическата приложимост на поднасяния учебен материал.

Оригинален методологичен принос със съществен потенциал за практическа приложимост е приложеният последователен-обяснителен *микс-метод дизайн* като иновативен подход в полето на изследванията, свързани с общественото здравеопазване и клиничната медицина у нас. Разработен е теоретичен модел за провеждане на Делфи-проучване (*Policy Delphy*) сред здравно-социални експерти с цел достигане до консенсус по различни въпроси, засягащи живота в общността, включително и от здравно естество.

Приемам научните приноси, посочени детайлно в справката на кандидата. Те са коректно определени, отграничени по тематични направления и добре обосновани в приложените документи и научни трудове.

Представени са доказателства за отражение на публикациите на д-р Ванкова в българската и чуждестранна научна литература. Справката съдържа общо 40 положителни цитирания на 17 от публикациите на кандидатката (17 от които от чужди автори), което е

показателно за актуалността на разглежданата тематика и разпознаваемостта на кандидата от българската и международна научна общност.

Доказателство за популярността и отражението на публикациите на кандидатката сред международната научна общност е и импакт факторът на нейната научна продукция - общ IF на публикациите – 4.473.

Като обобщаваща характеристика на научните трудове подчертавам широкия обхват, новаторските идеи и актуалността на разглежданата тематика, прецизната иновативна методология, приносния характер и потенциал за практическа приложимост на научните резултати.

Д-р Ванкова взема активно участие в национални и международни научни форуми и работни групи в областта на обявения конкурс, включително и като модератор и лектор на научни събития.

Д-р Ванкова участва в общо 8 научноизследователски проекта, 5 от които международни, с тематика, насочена към основния фокус на научните ѝ интереси – качество на живот и здраве, социален капитал, здравна политика, промоция на здраве.

Оценка на монографичния труд

Кандидатката е представила рецензиран монографичен труд по научната специалност на обявения конкурс, идентифициран с международен стандартен номер ISBN, съгласно изискванията на Правилника на Медицински университет – Варна. Монографията *“Щастие, качество на живот и здраве”* е разработена в обем от 151 стандартни страници, разпределени в оригинално въведение, три глави, нестандартно заключение и богата библиография. Книгописът съдържа 345 заглавия, от които 85 на български и 260 на английски език - илюстрация за много добрата литературна осведоменост и актуална информираност на автора.

Монографичният труд е оригинално новаторско изследване в областта на общественото здраве, в центъра на което стоят концепциите „качество на живот“ и „щастие“, както и тяхната свързаност и влияние върху здравето. Разработката е първото по рода си у нас цялостно изследване на ролята на качеството на живот в медицината и общественото здравеопазване.

Представени са инструментите за измерване на субективното здраве, като начин за оценка на здравните нужди и на резултатите от терапевтични и обществено-здравеопазни интервенции. Предложени са начини за идентифициране на здравните неравенства и модел за справяне с проблеми на ниво формиране и оценка на здравните политики.

Монографията може да бъде полезна като учебно помагало при преподаване и изучаване на индикаторите за позитивно здраве, в това число и на концепциите „качество на живот“ и „качеството на живот, свързано със здравето“.

Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Д-р Десислава Ванкова има пет учебни години преподавателски стаж по специалността, три от които като хоноруван асистент, а останалите като главен асистент в Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“ към МУ – Варна. Учебната ѝ натовареност е достатъчна, съобразно изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на МУ – Варна, като последните две учебни години надхвърля приетия в Университета норматив за преподавателска заетост.

Участва активно в преподаването на студентите от различни специалности в магистърски и бакалавърски програми, като води лекции и упражнения, включително и в англоезичното обучение, по: социална медицина; промоция на здраве, обществено здравеопазване; организация на здравните институции; промоция на очното здраве, и др.

Ръководител е на дипломант от рускоезичната Магистърската програма по обществено здравеопазване и здравен мениджмънт, както и на един докторант към Катедрата по социална медицина и организация на здравеопазването.

Лични впечатления от кандидата

Личните ми впечатления от д-р Десислава Ванкова я характеризират като целенасочена, последователна, амбициозна, продуктивна, интелигентна, комуникативна и изключително позитивна, с широки и разностранни интереси.

Тя е коректен колега, подготвен, добросъвестен и отговорен професионалист, преподавател и изследовател.

Заклучение

Кандидатът за участие в настоящия конкурс покрива изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна за заемане на академичната длъжност „Доцент“. Предоставена е актуална, оригинална и задълбочена, достатъчна по обем научна продукция с широк тематичен обхват и значим практически принос.

Цялостната оценка на професионалното развитие, учебно-преподавателската активност, научните изяви и принос на кандидата ми дават основание да дам положително становище и убедено да предложа на уважаемите членове на Научното жури да изберат д-р Десислава Иванова Ванкова, д.м. за академичната длъжност „Доцент“ в област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“, професионално направление „7.1. Медицина“, по специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, за нуждите на Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“ към Факултета по обществено здравеопазване на Медицински университет - Варна.

26. 06. 2018 г.

Гр. Варна

Председател на Научното жури:

/Проф. д-р Албена Керековска, д.м./

